

Voorwaarden Milieuschadeverzekering

In deze voorwaarden

Artikel 1 Begripsomschrijvingen	3
1.1 Verzekerde	3
1.2 Derde	3
1.3 Verzekerde locatie	3
1.4 Locatie van derden	3
1.5 Werklocatie/werkzaamheden bij derden	3
1.6 Looptijd van de verzekering	3
1.7 Emissie	3
1.8 Verontreiniging	3
1.9 Sanering	3
1.10 Zaakschade	3
1.11 Bereddings- en opruimingskosten	3
1.12 Expertisekosten	3
1.13 Verkoopwaarde	4
Artikel 2 Algemeen	4
2.1 Algemene Verzekeringsvoorwaarden	4
2.2 Verwijzing	4
Artikel 3 Premie	4
3.1 Premievaststelling	4
3.2 Premierestitutie	4
Artikel 4 Risicowijziging	4
4.1 Wijziging van het risico	4
4.2 Voorstel van de verzekeraar	4
4.3 Aanvaarding/afwijzing voorstel	4
4.4 Achterwege blijven kennisgeving van risicowijziging	5
Artikel 5 Duur en einde van de verzekering	5
5.1 Einde van de verzekering	5
Artikel 6 Omschrijving van de dekking	5
6.1 Omvang van de dekking	5
6.2 Eigen gebrek	6
6.3 Werkzaamheden bij derden	6
6.4 Herbouw van opstallen	6
6.5 Meeverzekerde kosten	6
6.6 Verzekerd bedrag	6
6.7 Derdenbeding	6
6.8 Dekking na het einde van de verzekering	7
Artikel 7 Verweersbijstand	7
7.1 Omschrijving van de dekking	7

7.2 Verlenen van verweersbijstand.....	7
7.3 Duur van verweersbijstand	7
7.4 Behandeling van aangemelde zaken	7
7.5 Bijstand bij procedures in rechte	7
7.6 Vergoeding van kosten.....	7
Artikel 8 Uitsluitingen	8
Artikel 9 Verplichtingen bij schade	9
9.1 Aanmelding.....	9
9.2 Overige verplichtingen.....	9
9.3 Verlies van dekking	9
9.4 Derden.....	9
Artikel 10 Saneringsbepalingen	9
10.1 Regeling van sanering.....	9
10.2 Opdracht tot sanering.....	9
10.3 Derden.....	10
Artikel 11 Schaderegeling	10
Artikel 12 Samenloop	10
Artikel 13 Geschillenregeling	10

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

1.1 Verzekerde

Verzekeringnemer en/of de op het polisblad als verzekerde(n) genoemde natuurlijke of rechtsperso(n)en), voor zover hij / zij belang heeft/hebben bij het behoud van de verzekerde locatie uit hoofde van eigendom of enig ander zakelijk recht dan wel voor het behoud daarvan het risico draagt.

1.2 Derde

Ieder ander dan verzekerde.

1.3 Verzekerde locatie

- a. het/de op het polisblad vermelde risicoadres(sen);
- b. de werklocatie.

1.4 Locatie van derden

Een locatie bij het behoud waarvan een derde belang heeft uit hoofde van eigendom of enig ander zakelijk recht, dan wel voor het behoud waarvan hij risico draagt.

1.5 Werklocatie/werkzaamheden bij derden

De locatie van derden, gelegen binnen Nederland, waar verzekeringnemer of iemand namens hem werkzaamheden verricht binnen de op het polisblad vermelde bedrijfsactiviteit.

1.6 Looptijd van de verzekering

De periode vanaf de aanvang tot aan het einde van de verzekering.

1.7 Emissie

Het onvoorziën vrijkomen van gassen, vloeistoffen en/of fijn verdeelde vaste stoffen. Een reeks van emissies die met elkaar samenhangen of uit elkaar voortvloeien wordt als één emissie beschouwd. Het vrijkomen van asbest(vezels) als gevolg van het verouderen, verweren of eroderen van asbest daken, wordt niet als emissie beschouwd.

1.8 Verontreiniging

- a. de aanwezigheid van een stof in of op de bodem of het oppervlaktewater in een zodanige concentratie dat de toepasselijke overheidsnormen (streefwaarde of een overeenkomstige waarde) die gelden op het moment dat de aanwezigheid van de stof zich manifesteert, worden overschreden;
- b. de aanwezigheid van asbest in een zodanige concentratie dat de toepasselijke overheidsnormen die gelden op het moment dat de aanwezigheid van asbest zich manifesteert, worden overschreden.

1.9 Sanering

Het ongedaan maken van een verontreiniging.

1.10 Zaakschade

Beschadiging, waaronder mede te begrijpen vervuiling, vernietiging of vermissing van zaken.

1.11 Bereddings- en opruimingskosten

Kosten verbonden aan maatregelen die tijdens de looptijd van de verzekering door of vanwege verzekerde worden getroffen en redelijkerwijs geboden zijn om het onmiddellijk dreigend gevaar van verontreiniging af te wenden, de verontreiniging of de gevolgen daarvan te beperken, alsmede de kosten verbonden aan het wegnemen, afvoeren en vernietigen van in dat kader ingezamelde, opgevangen of afgezonderde verontreinigde stoffen en voorwerpen. Onder bereddingskosten wordt in dit verband mede verstaan schade aan zaken die bij het nemen van de bedoelde maatregelen worden ingezet.

Het gevaar van verontreiniging door vrijkomen van asbestvezels als gevolg van het verouderen, verweren of eroderen van asbest daken wordt niet beschouwd als een onmiddellijk en dreigend gevaar. Eventuele kosten van de maatregelen om het gevaar af te wenden of de gevolgen te beperken worden niet als bereddingskosten beschouwd.

1.12 Expertisekosten

Het salaris en de kosten van alle experts, die met de schadevaststelling zijn belast. Verzekeraar vergoedt de expertisekosten van de door verzekerde benoemde expert mits deze kosten redelijk zijn.

1.13 Verkoopwaarde

Het bedrag dat bij verkoop in het normale verkeer en uitgaande van dezelfde bestemming van het gebouw verkregen zou kunnen worden, exclusief de waarde van de grond.

Artikel 2 Algemeen

2.1 Algemene Verzekeringsvoorwaarden

Indien en zover hiervan in onderhavige voorwaarden niet uitdrukkelijk wordt afgeweken, blijven de Algemene Verzekeringsvoorwaarden, die worden geacht een geheel met onderhavige voorwaarden uit te maken, van toepassing.

2.2 Verwijzing

Verwijzing heeft uitsluitend plaats naar artikelen van onderhavige voorwaarden, tenzij anders is aangegeven.

Artikel 3 Premie

In afwijking van het daaromtrent in de Algemene Verzekeringsvoorwaarden bepaalde geldt:

3.1 Premievaststelling

- a. De premie is gebaseerd op variabele factoren. De jaarpremie wordt vastgesteld op basis van door of namens de verzekeringnemer verstrekte gegevens, die bij aanvang van de verzekering of van het verzekeringsjaar op verzoek van de verzekeraar door de verzekeringnemer zijn/worden verstrekt.
- b. Na het verstrijken van ieder verzekeringsjaar is de verzekeringnemer verplicht de door de verzekeraar aan hem gevraagde informatie te verstrekken. Op basis van deze informatie zal de premie voor het eerstkomende verzekeringsjaar opnieuw worden vastgesteld. De verzekeringnemer is verplicht deze informatie binnen drie maanden nadat de verzekeraar daarom verzoekt te verstrekken. Wordt aan deze verplichting niet voldaan, dan heeft de verzekeraar het recht de premie voor het eerstkomende verzekeringsjaar vast te stellen door de jaarpremie te verhogen met 50% of zoveel meer als de verzekeraar op grond van de door hem verzamelde gegevens redelijk acht. De aanpassing als hierboven bedoeld kan geen aanleiding zijn tot beëindiging van de verzekering op grond van het bepaalde in het artikel ter zake van aanpassing van premie en/of voorwaarden in de Algemene Verzekeringsvoorwaarden.

3.2 Premierestitutie

Verzekeringnemer heeft bij tussentijdse beëindiging recht op restitutie van premie over de nog resterende looptijd van de verzekering behoudens in geval van opzegging door de verzekeraar wegens het opzettelijk verstrekken van onjuiste gegevens bij schade. Het recht op restitutie vervalt indien het te restitueren bedrag minder dan € 10,- bedraagt.

Artikel 4 Risicowijziging

In afwijking van het daaromtrent in de Algemene Verzekeringsvoorwaarden bepaalde geldt:

4.1 Wijziging van het risico

Zodra de aard van de op het polisblad vermelde activiteiten een zodanige wijziging ondergaat, dat het verzekerde risico daardoor wordt verzwaaard, is verzekeringnemer verplicht hiervan terstond aan de verzekeraar schriftelijk kennis te geven.

4.2 Voorstel van de verzekeraar

Na kennisgeving heeft de verzekeraar het recht:

- a. de premie en voorwaarden te herzien;
- b. de verzekering op de contractsvervaldatum met een opzegtermijn van twee maanden te beëindigen;
- c. om, indien de wijziging van het risico van dien aard is dat gebondenheid aan de overeenkomst in redelijkheid niet meer van verzekeraar kan worden gevergd, de verzekering te beëindigen met een opzegtermijn van dertig dagen. In dat geval restitueert verzekeraar de premie over de nog resterende looptijd van de verzekering.

4.3 Aanvaarding/afwijzing voorstel

Doet de verzekeraar een voorstel tot voortzetting van de verzekering, dan heeft verzekeringnemer het recht binnen een termijn van dertig dagen het voorstel al dan niet te aanvaarden. Indien

verzekeringnemer het voorstel binnen deze termijn aanvaardt, wordt ter zake van aanspraken op vergoeding onder de polis die door de verzekeraar na de ontvangst van de kennisgeving tot risicowijziging en gedurende de contractduur van de verzekering zijn ontvangen, dekking verleend op de aldus overeengekomen voorwaarden. Indien verzekeringnemer het voorstel afwijst of daarop binnen deze termijn niet antwoordt, wordt ter zake van aanspraken op vergoeding onder de polis die door de verzekeraar daarna gedurende de contractduur van de verzekering zijn ontvangen, dekking verleend op de reeds geldende voorwaarden, indien en voor zover verzekerde aantoonbaar dat de geleden schade op geen enkele wijze verband houdt met de bedoelde wijziging van het risico. Heeft de verzekeraar zich het recht voorbehouden de verzekering alsnog op te zeggen indien verzekeringnemer zijn voorstel afwijst of daarop binnen de gestelde termijn niet antwoordt, dan eindigt de dekking dertig dagen nadat de verzekeraar het bericht van opzegging per aangetekende brief heeft verzonden.

4.4 Achterwege blijven kennisgeving van risicowijziging

Blijft een kennisgeving als bedoeld in artikel 4.1 achterwege, dan vervalt elke aanspraak op vergoeding onder de polis, tenzij verzekerde aantoonbaar dat de geleden schade op geen enkele wijze verband houdt met deze wijziging.

Zodra de verzekeraar alsnog met de wijziging van het risico bekend wordt, heeft de verzekeraar het recht:

- a. de verzekering met onmiddellijke ingang op te zeggen. In dat geval restitueert de verzekeraar premie over de nog resterende looptijd van de verzekering;
- b. de premie en voorwaarden te herzien;
- c. de verzekering op de contractsvervaldatum met een opzegtermijn van twee maanden te beëindigen;

Artikel 5 Duur en einde van de verzekering

In aanvulling van het daaromtrent in de Algemene Verzekeringsvoorwaarden bepaalde geldt:

5.1 Einde van de verzekering

De verzekering eindigt door schriftelijke opzegging:

- a. na schriftelijke opzegging door de verzekeraar uiterlijk drie weken, nadat hij onder deze verzekering een uitkering heeft gedaan of geweigerd, waarbij de verzekeraar een opzegtermijn van tenminste dertig dagen in acht zal nemen door verzekeringnemer of verzekeraar na schademelding maar uiterlijk dertig dagen nadat de schade is afgewikkeld met een opzegtermijn van tenminste twee maanden. In geval van opzet van een verzekerde om verzekeraar te misleiden, kan direct door verzekeraar worden opgezegd;
- b. indien verzekeringnemer wijzigingen van premie en/of voorwaarden overeenkomstig artikel 4.2 en 4.3 niet accepteert;
- c. zodra de activiteiten van verzekeringnemer in de verzekerde hoedanigheid zijn beëindigd;
- d. zodra het verzekerd belang door verkoop of op andere wijze is overgegaan;
- e. door verzekeraar indien verzekerde de opdracht tot sanering niet binnen de gestelde termijn heeft gegeven.

Artikel 6 Omschrijving van de dekking

6.1 Omvang van de dekking

- a. Ontstaan op de verzekerde locatie.

In geval van verontreiniging zijn verzekerd:

1. kosten van sanering van de verzekerde locatie en de locatie van derden;
2. schade en kosten die het gevolg zijn van de sanering;
3. zaakschade die het gevolg is van de verontreiniging;

een en ander mits de verontreiniging het gevolg is van een emissie die zich voordoet tijdens de looptijd van de verzekering en de verwezenlijking van deze emissie zijn oorsprong vindt op de verzekerde locatie. In dit verband wordt een reeks van emissies geacht zich te hebben voorgedaan op het moment waarop de eerste emissie zich heeft voorgedaan.

- b. Inkomende milieuschade

In geval van verontreiniging van de verzekerde locatie als gevolg van een emissie die zich voordoet buiten de verzekerde locatie, zijn verzekerd:

1. kosten van sanering van de verzekerde locatie;
2. schade en kosten die het gevolg zijn van de sanering;

3. zaakschade die het gevolg is van de verontreiniging.
een en ander indien en voor zover de verontreiniging het gevolg is van een emissie die zich voordoet tijdens de looptijd van de verzekering en de emissie zich heeft voorgedaan op een locatie welke is gelegen binnen een straal van 25 kilometer gerekend vanaf de verzekerde locatie. In dit verband wordt een reeks van emissies geacht zich te hebben voorgedaan op het moment waarop de eerste emissie zich heeft voorgedaan.

6.2 Eigen gebrek

De in artikel 6.1 a omschreven dekking is ook van kracht indien de emissie het gevolg is van een eigen gebrek van opstallen en roerende zaken op de verzekerde locatie voor zover het eigen gebrek is veroorzaakt door of bestaat uit fouten in ontwerp, constructie, uitvoering of materiaalkeuze. De dekking voor de gevolgen van eigen gebrek geldt slechts indien voldaan is aan de in de polis vermelde onderhoudsverplichtingen, voor zover van toepassing. Ten aanzien van installaties, machines en leidingen geldt deze dekking bovendien uitsluitend indien de verontreiniging zich manifesteert binnen een termijn van tien jaar, gerekend vanaf de datum waarop de installaties, machines en leidingen nieuw zijn (op)geleverd, of vanaf de datum waarop de delen waarin het eigen gebrek is gelegen, zijn vernieuwd en (op)geleverd.

6.3 Werkzaamheden bij derden

In geval van werkzaamheden bij derden geldt de in artikel 6.1 a omschreven dekking alleen indien de verontreiniging het gevolg is van een emissie veroorzaakt door de uitvoering van bovengenoemde werkzaamheden en zich manifesteert binnen vijf jaar na afloop hiervan.

Na het einde van de verzekering blijft de dekking uitsluitend van kracht voor verontreiniging die zich manifesteert binnen een periode van één jaar na dat einde, mits die zijn oorsprong vindt in een emissie binnen de looptijd van de verzekering.

6.4 Herbouw van opstallen

In het geval het voor de uitvoering van de sanering noodzakelijk is om opstallen of een gedeelte daarvan af te breken en te herbouwen, dan worden de herbouwkosten vergoed tot maximaal de verkoopwaarde van de opstallen vóór de uitvoering van de sanering.

6.5 Meeverzekerde kosten

Binnen de grenzen van het verzekerd bedrag zijn meeverzekerd:

- a. expertisekosten;
- b. bereddings- en opruimingskosten.

6.6 Verzekerd bedrag

- a. Begrenzing naar bedrag
Per emissie of reeks van emissies die met elkaar samenhangen of uit elkaar voortvloeien wordt niet meer vergoed dan de op het polisblad vermelde verzekerd bedrag en per verzekeringsjaar wordt niet meer vergoed dan de daarvoor op het polisblad vermelde verzekerde bedragen. In geval van een reeks van emissies is het moment van de eerste emissie van de reeks bepalend voor het verzekeringsjaar waaraan de reeks wordt toegerekend.
- b. Verdeling verzekerd bedrag
Indien het verzekerd bedrag niet toereikend is om alle schade en kosten, die het gevolg zijn van de sanering of de verontreiniging, te vergoeden, wordt het verzekerd bedrag in de verhouding 50/50 verdeeld over de verzekerde locatie en de locatie van derden. Indien het aldus verkregen verzekerd bedrag voor een van de locaties niet toereikend is en het voor de andere locatie beschikbare verzekerd bedrag nog niet (geheel) is aangewend, komt (het restant van) dat deel van het verzekerd bedrag ten goede aan de locatie waarvoor het verzekerd bedrag te kort schiet.
- c. Dekking boven verzekerd belang
Boven het verzekerd bedrag is meeverzekerd de wettelijke rente over de door de verzekeraar verschuldigde vergoeding. Deze is opeisbaar vanaf vier weken nadat de verzekeraar alle noodzakelijke gegevens heeft ontvangen op basis waarvan de verschuldigdheid van de vergoeding kan worden vastgesteld.

6.7 Derdenbeding

Deze verzekering geschiedt mede ten behoeve van derden. Voor derden ontstaan aanspraken op vergoeding onder de polis eerst door een daartoe strekkende schriftelijke verklaring, door verzekeringnemer tegenover verzekeraar afgelegd.

6.8 Dekking na het einde van de verzekering

Na het einde van de verzekering blijft de dekking uitsluitend van kracht voor verontreiniging die zich manifesteert binnen een periode van één jaar na dat einde, mits die zijn oorsprong vindt in een emissie binnen de looptijd van de verzekering.

Artikel 7 Verweersbijstand

7.1 Omschrijving van de dekking

Verzekerd is:

- a. het verlenen van verweersbijstand, zoals omschreven in artikel 7.2;
- b. het vergoeden van kosten van verweersbijstand, zoals omschreven in artikel 7.6.

7.2 Verlenen van verweersbijstand

Verweersbijstand wordt verleend:

- a. bij het voeren van verweer tegen vorderingen van derden ter zake van aansprakelijkheid van verzekerde voor door derden geleden schade;
- b. ter zake van geschillen met de overheid over de sanering van de verzekerde locatie.

Een en ander mits:

1. de door derden geleden schade of de sanering van de verzekerde locatie betrekking hebben op een verontreiniging die het gevolg is van een emissie die zich voordoet tijdens de looptijd van de verzekering en de verwezenlijking van deze emissie zijn oorsprong vindt op de verzekerde locatie;
2. binnen één jaar drie jaren na het zich manifesteren van de verontreiniging na de aanvang van de dag, volgende op die waarop de tot verweersbijstand gerechtigde met de opeisbaarheid daarvan bekend is geworden, een beroep op dekking onder dit artikel is gedaan;
3. op de vordering van de derde als hierna onder 7.4 van dit artikel genoemd, Nederlands recht van toepassing is;
4. de vordering ingesteld wordt door een derde, aan wie in verband met het bepaalde in artikel 6.6b inzake het verzekerd bedrag, niet de volledige schade is vergoed, of de vordering wordt ingesteld door een derde die ondanks een schriftelijke verklaring van verzekeringnemer als bedoeld in artikel 6.7 inzake het derdenbeding, geen aanspraak op vergoeding wenst te maken en zijn vordering jegens verzekerde op aansprakelijkheid baseert;
5. de gevorderde schade meer bedraagt dan het door verzekerde gekozen toepasselijk eigen risico.

7.3 Duur van verweersbijstand

Verzekeraar zal verweersbijstand blijven verlenen voor zover naar de mening van verzekeraar een redelijke kans bestaat het beoogde resultaat te bereiken. Indien succes in redelijkheid niet te verwachten is, zal verzekeraar dit gemotiveerd meedelen aan de verzekerde.

7.4 Behandeling van aangemelde zaken

Verzekeraar behandelt de aangemelde zaken in principe zelf. Te allen tijde zal, voor zover mogelijk, in eerste instantie een regeling in der minne worden nagestreefd.

7.5 Bijstand bij procedures in rechte

Indien een procedure in rechte gevoerd moet worden, zal verzekeraar, voor zover mogelijk zelf, de bijstand verlenen.

7.6 Vergoeding van kosten

- a. Vergoeding per emissie
Ter zake van de in artikel 7.2 genoemde vorderingen en geschillen en onder de voorwaarden in dat artikel genoemd, worden tot ten hoogste het hiervoor op het polisblad vermelde verzekerde bedrag, per emissie vergoed:
 1. de honoraria en de verschotten van de door verzekeraar ingeschakelde advocaat, procureur, deurwaarder, andere deskundige en expert;
 2. de proces- en gerechtskosten, de kosten van arbitrage of de kosten van bindend advies. Hieronder zijn niet begrepen dwangsommen, afkoopsommen, boetes en andere bij wijze van straf opgelegde maatregelen;
 3. de kosten van getuigen in een gerechtelijke en administratieve procedure;
 4. de kosten van de tegenpartij, voor zover zij krachtens een rechterlijke uitspraak, arbitraal vonnis of bindend advies ten laste van de verzekerde komen;

- b. Betaling aan belanghebbenden
Verzekeraar heeft het recht de kosten van verweersbijstand rechtstreeks aan belanghebbende te betalen.
- c. Door de tegenpartij te vergoeden kosten
Indien bij een proces, arbitrage of bindend advies de tegenpartij tot vergoeding in de kosten wordt veroordeeld, komt het bedrag van die kosten, voor zover zij voor rekening van verzekeraar zijn, ten gunste van verzekeraar.
- d. Btw-verrekening
De betaling van het door de verzekeraar uit te keren schadebedrag wordt exclusief btw verricht, indien de verzekeringnemer gerechtigd is tot aftrek/ teruggave van deze btw.
- e. Verhaal van kosten
Indien de verzekerde op grond van een wettelijke of contractuele bepaling de kosten van verweersbijstand geheel of gedeeltelijk vergoed kan krijgen, komen die kosten niet in aanmerking voor vergoeding krachtens dit artikel. Verzekeraar zal de verzekerde, ter compensatie van de door verzekeraar voorgesloten kosten, bijstand verlenen bij het terugvragen of verhalen van die kosten.

Artikel 8 Uitsluitingen

Naast de uitsluitingen genoemd in de Algemene Verzekeringsvoorwaarden geeft de verzekering geen dekking voor:

- 1. de schade en kosten veroorzaakt door overstroming ten gevolge van het bezwijken of overlopen van dijken, kaden, sluizen, oevers of andere waterkeringen, onverschillig of de overstroming oorzaak dan wel gevolg is van een door de polis gedekte gebeurtenis. Deze uitsluiting geldt niet voor brand of ontploffing veroorzaakt door overstroming;
- 2. de schade en kosten direct of indirect veroorzaakt door aardbeving of vulkanische uitbarsting. Bij schaden die ontstaan hetzij gedurende de tijd waarin, hetzij gedurende 24 uur nadat zich in of nabij de verzekerde zaken de gevolgen van aardbeving of vulkanische uitbarsting hebben geopenbaard, dient verzekerde te bewijzen dat de schade niet aan die verschijnselen is toe te schrijven;
- 3. de schade en kosten als gevolg van een verontreiniging veroorzaakt door of als gevolg van genetische modificatie;
- 4. de schade en kosten ontstaan bij of als gevolg van handelingen of gedragingen waarbij de verzekerde onvoldoende milieuzorg heeft betracht. Deze uitsluiting geldt evenwel niet indien en voor zover verzekerde aantoonbaar dat de schade en/of kosten ook zou (den) zijn ontstaan indien hij wel voldoende milieuzorg zou hebben betracht. Een verzekerde wordt in ieder geval geacht onvoldoende milieuzorg te betrachten indien hij in strijd handelt met de geldende milieuwetgeving of een voor het bedrijf geldende andere wet- en regelgeving, of indien hij, in geval van werkzaamheden bij derden, niet werkt op basis van de toepasselijke proces- en productcertificatie op grond van de daarvoor geldende wet- en regelgeving. Indien de bedoelde verzekerde een rechtspersoon is, wordt voor de toepassing van deze uitsluiting onder verzekerde verstaan een lid van de directie of bedrijfsleiding alsmede enige functionaris in dienst van verzekerde die door een lid van de directie is belast met de verantwoordelijkheid voor de naleving van eerder genoemde voorschriften;
- 5. de schade en kosten veroorzaakt door of voortvloeiende uit de activiteiten van de verhuurder en (mede) huurder(s) van de verzekerde locatie, tenzij nadrukkelijk anders is overeengekomen. De uitsluiting voor de verhuurder geldt niet indien de verhuurder tevens verzekeringnemer is;
- 6. de schade en kosten, die veroorzaakt zijn door of samenhangen met de ondergrondse opslag van stoffen in tanks;
- 7. de schade en kosten als gevolg van opzet, al dan niet bewuste roekeloosheid of al dan niet bewuste merkelijke schuld of merkelijke nalatigheid van de verzekeringnemer of een verzekerde.
Deze uitsluiting is ook van toepassing voor degene die in opdracht van of met goedvinden van verzekeringnemer of een verzekerde de algehele feitelijke leiding heeft over het bedrijf of een deel van het bedrijf van verzekeringnemer of die verzekerde en in die hoedanigheid schade heeft veroorzaakt.
- 8. de schade en kosten in geval van werkzaamheden bij derden, zoals omschreven in artikel 1.5, die worden toegebracht met of door een motorrijtuig dat:
 - a. een verzekerde bezit, houdt, bestuurt of gebruikt;
 - b. een verzekerde als werkgever doet of laat gebruiken;
 - c. een niet-ondergeschikte gebruikt in het kader van de uitoefening van het bedrijf van verzekeringnemer.

- Wel verzekerd zijn:
- a. schade veroorzaakt met of door een aanhangwagen die, na van een motorrijtuig te zijn losgemaakt of losgeraakt, veilig buiten het verkeer tot stilstand is gekomen;
 - b. schade veroorzaakt door lading, bij het laden of lossen van motorrijtuigen;
 - c. schade toegebracht door lading die zich bevindt op dan wel valt of is gevallen van een motorrijtuig.
9. de schade en kosten in geval van werkzaamheden bij derden, zoals omschreven in artikel 1.5, die worden toegebracht met of door een vaar- of vliegtuig, dan wel door werkzaamheden met of vanaf een vaar- of vliegtuig, dan wel veroorzaakt door een zaak die zich daarin/-op bevindt, of daaruit of daarvan is gevallen of losgeraakt.
10. de verontreiniging als gevolg van op de verzekerde locatie(s) door of in opdracht van verzekerde uitgevoerde werkzaamheden ter vervanging en/of verwijdering van asbestdaken.
11. de schade en kosten als gevolg van een verontreiniging, die direct of indirect veroorzaakt is door illegale activiteiten van verzekerde(n), ongeacht de wijze waarop de emissie plaatsvindt.

Artikel 9 Verplichtingen bij schade

Een spoedige en voor alle betrokken partijen bevredigende uitvoering van de verplichtingen van de verzekeraar is voor een belangrijk deel afhankelijk van de medewerking van de verzekeringnemer en/of verzekerde. In afwijking van hetgeen daaromtrent in de Algemene Verzekeringsvoorwaarden is bepaald ter zake van de medewerking die van verzekerde wordt verlangd na een schadegeval, geldt:

9.1 Aanmelding

Verzekerde is verplicht de verzekeraar onmiddellijk kennis te geven van elke emissie die zich op de verzekerde locatie manifesteert.

9.2 Overige verplichtingen

Voorts is verzekerde verplicht:

- a. de verzekeraar zo spoedig mogelijk alle van belang zijnde gegevens en bescheiden te verstrekken;
- b. alle aanwijzingen van of namens de verzekeraar op te volgen, alle medewerking te verlenen en inlichtingen te verschaffen, die voor de beoordeling van de door de verontreiniging ontstane situatie van belang zouden kunnen zijn;
- c. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om verdere verontreiniging te voorkomen of te beperken.

9.3 Verlies van dekking

Alle aanspraken op vergoeding onder deze polis vervallen, indien de verzekerde, die aanspraak op vergoeding onder de polis maakt:

- a. opzettelijk onjuiste gegevens verstrekt met de opzet verzekeraar te misleiden, tenzij de misleiding het verval van recht op uitkering niet rechtvaardigt;
- b. enige uit deze verzekeringsovereenkomst voortvloeiende verplichting niet of niet tijdig is nagekomen en daardoor de belangen van de verzekeraar zijn geschaad;
- c. binnen drie jaren ter zake van een aanspraak op vergoeding tegen de schriftelijke mededeling van de verzekeraar dat dekking geheel of gedeeltelijk ontbreekt, geen rechtsvordering heeft ingesteld.

9.4 Derden

Het bepaalde in artikel 9.2 en 9.3 geldt ook voor de derde die aanspraak op de dekking maakt.

Artikel 10 Saneringsbepalingen

10.1 Regeling van sanering

Verzekerde belast zich met de voorbereiding en regeling van de sanering en houdt zich daarbij aan de aanwijzingen van de verzekeraar. Alvorens tot sanering wordt overgegaan, dient het saneringsplan hiertoe door de verzekeraar goedgekeurd te zijn. Indien verzekerde dit nalaat verliest verzekerde het recht op vergoeding van saneringskosten en de meeverzekerde kosten.

10.2 Opdracht tot sanering

De opdracht tot sanering dient door verzekerde binnen een door de verzekeraar schriftelijk aangegeven termijn te worden gegeven. Indien verzekerde nalaat deze opdracht binnen de gestelde termijn te geven, verliest verzekerde het recht op vergoeding van saneringskosten en de meeverzekerde kosten. Bovendien heeft de verzekeraar het recht de polis op te zeggen.

10.3 Derden

Het bepaalde in artikel 10.1 en 10.2 geldt ook voor de derde die aanspraak op de dekking maakt.

Artikel 11 Schaderegeling

De omvang van de schade en de hoogte van de kosten worden vastgesteld:

1. ofwel in onderling overleg;
2. ofwel, bij onderling goedvinden, door één expert;
3. ofwel, als partijen dat wensen, door twee ter zake deskundige experts, waarvan er één wordt benoemd door de verzekerde en één door verzekeraar.

In laatstgenoemde geval moeten de experts voordat ze met hun werkzaamheden beginnen, een derde expert benoemen. Als de eerste twee experts niet tot overeenstemming kunnen komen, stelt de derde expert de schade vast. Hij blijft daarbij binnen de grenzen van de beide eerdere schadevaststellingen.

Zijn vaststelling is bindend, zowel voor de verzekerde als voor verzekeraar. Alle experts zullen zich bij de schadevaststelling baseren op dezelfde rapporten bodemonderzoek/saneringsplan, voor zover deze voldoen aan de geldende kwaliteitsnormen. De schadevaststelling van de expert(s), waarbij onder meer gebruik wordt gemaakt van de opgaven en inlichtingen die de verzekerde heeft verstrekt, zal gelden als enig bewijs van de hoogte van de schade. Als de verzekeraar meewerkt aan de vaststelling van de schade, betekent dat niet automatisch dat verzekeraar de schade zal vergoeden.

Artikel 12 Samenloop

De schadevergoeding die krachtens deze verzekering ten laste van verzekeraar komt, wordt door hem voldaan. Ook in die gevallen, dat hij zich kan beroepen op wettelijke bepalingen die leiden tot vermindering van de uitkering wegens elders lopende verzekeringen. Verzekerde is echter verplicht zijn rechten jegens de andere verzekeraars tot het beloop van die vermindering desgevraagd aan verzekeraar te cederen.

Artikel 13 Geschillenregeling

Indien tussen de verzekeraar en verzekeringnemer verschil van opvatting ontstaat:

1. over de uitleg en toepassing van de verzekeringsvoorwaarden, of
2. over de vraag of een gebeurtenis al dan niet door de verzekering is gedekt,

is de verzekeraar verplicht zijn standpunt schriftelijk en gemotiveerd aan de verzekeringnemer kenbaar te maken.

De verzekeringnemer kan binnen twee maanden na dagtekening van het schrijven van de verzekeraar schriftelijk en gemotiveerd bezwaar maken. De verzekeraar is verplicht op het bezwaarschrift van de verzekeringnemer uiterlijk binnen twee maanden na het indienen ervan schriftelijk en gemotiveerd te antwoorden. Blijft de verzekeringnemer met de verzekeraar van mening verschillen, dan zal de verzekeraar op verzoek van de verzekeringnemer, mits binnen één maand na dagtekening van het laatste schrijven van de verzekeraar ingediend, het geschil voorleggen aan een in overleg met de verzekeringnemer aan te wijzen advocaat. De kosten van het advies van de aangewezen advocaat komen voor rekening van de verzekeraar. De verzekeraar conformeert zich op voorhand aan dit advies. Indien de verzekeringnemer zich met het advies niet kan verenigen, kan hij het geschil alsnog voorleggen aan de rechter. Indien de verzekeringnemer door de rechter alsnog in het gelijk wordt gesteld en het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan, zal de verzekeraar de gemaakte externe kosten vergoeden, alsmede de wettelijke rente.